

Bogusławski, Edward

"Mystifikationen. I. Die Wahrheit über die Slavenapostel und ihr Wirken. II. Künstliche Sagen. Die weise Libusza - ein Mann", Aleksander Brückner, "Beilage zur Allgem. Zeitung", 1903, N. 163-164, 249-250 : [recenzja]

Światowit 6, 203

1905

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Żadne obserwacye nad przedhistorycznymi lub dzisiejszemi mniej więcej „czystymi rasami“, nie przemawiają za podobnem przypuszczeniem. Kraniologia, zdaniem sędziwego autora, od lat 60 obraca się na fałszywym gruncie, a Retziusa pomiary Indexu okazują się nieużytecznymi.

em

Aleksander Brückner. *Mystificationen. I. Die Wahrheit über die Slavenapostel und ihr Wirken. II. Künstliche Sagen. Die weise Libusza—ein Mann.* (Beilage zur Allgem. Zeitung. 1903. N. 163—164, 249—250).

Wyżej wymieniona praca p. Brücknera składa się z dwóch rozprawek. W pierwszej z nich zajmuje się autor charakterem działalności Metodyusza i Cyryla, w drugiej Lubuszą czeską. Pomijamy pierwszą, ponieważ nie może ona bezpośrednio interesować czytelnika Światowita; za to drugiej kilka słów poświęcę. Występuje w niej ta sama czeska Lubusza, z którą spotkaliśmy się już we wcześniejszej pracy p. Brücknera „Fata Morgana“ („Biblioteka warsz.“. 1903. II. 36—70), omówionej przeze mnie w dodatku do niemieckiego przekładu mego do *Historii Słowian*¹⁾ na str. 117. I w ostatniej swojej pracy „Die weise Lubusza — ein Mann“ powtarza p. Brückner dawniejsze swe zdanie, dotyczące się Lubuszy, uważa ją za Kosmasa i wreszcie dodaje już rzecz zupełnie nową, a mianowicie, że Lubusza jest imieniem nie kobiety, lecz mężczyzny. To ostatnie przypuszczenie autora, jako oparte wyłącznie na tem, że imię Lubusza końcówką swoją przypomina imiona jak Swatosza i t. p., nie może liczyć na to, aby było przyjęte przez naukę, zresztą niemałym zapewne dowodem mylności przypuszczeń autora jest to, co wiemy z zestawienia takich imion, jak Choriw, Łybed' i Szczek, przekazanych nam przez Nestora, z imionami, odpowiadającymi im a również podaniowemi: Chorwat, Lubusza i Czech. Już gdzieindziej wykazywałem identyczność tych imion (Einführung 118), wyraźnie wskazujących na jedno niegdyś żyjące na wielkiej przestrzeni Słowiańszczyzny podanie ludowe. Może ono być tylko prastarem: przedczeskiem podaniem. Jeżeli Łybed' Nestora była Lubuszą Kosmasa i Dalimila, to już tem samem ostać się nie może zapatrywanie się p. Brücknera na Lubuszę. To, że Krystyan (Vita s. Wenceslai et Ludmilae auctore Christiano c. a. 994) nie wymienił imienia Lubuszy, nie może być dowodem, że podanie o niej nie ma charakteru ludowej tradycyi i że jest późniejszym wymysłem.

Edward Bogusławski.

¹⁾ Einführung in die Gesch. d. Slaven, übersetzt von W. Osterloff, Jena 1904.